

S Z A R V A S

T Á R S A D A L M I és S Z É P I R O D A L M I L A P

Szerkesztőség Kényes utca 175.

Kiadóhivatal

Selyem-utca 240. sz. szám.

Deutsensmid János kereskedése.

Megjelenik hetenkint kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr — Félévre 2 frt 50 kr.

Negyed évre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr

Hirdetések árszabályszerint vétetnek fel.

Egyes számok kaphatók.

Lövenfeld Soma és kereskedésében.

Előfizetési felhívás.

Lapunk II. évfolyamának harmadik negyedére ezennel előfizetést nyitunk.

Mindazok kik a julius-szeptemberi évnegyedre már most előfizetnek lapunkat julius 1-ig ingyen kapják meg.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadóhivatalába (**Selyem-utca 240. házszám**) küldendők, vagy pedig pénzbeszedéssel megbízott kihordóinknak adandók át aláírásainkkal ellátott nyugta ellenében.

A „SZARVAS” előfizetési ára a julius-szeptemberi negyedre.

1 frt 25 krajczár.

Minden újonnan belépő előfizető szerkesztőségünknel 20 krajczáért szerezheti be Szarvas város térképét melynek bolti ára 1 forint volt.

Deutsenschmid J. Mihálf J.
laptulajdonosok.

Életpályák.

Tanuló ifjuságunk a Muzsák szentelt csarnokait elhagyta, hogy a tiz havi fáradalmaik kipihenhesse.

A tantermek ajtai bezárultak ifjaink mögött, kiknek egy része arra a pontra jutott, hogy pályát válasszon.

Korántsem szabad hinnünk, hogy ez ifjainknak valami közönséges, könnyű gondot adna. Attól függ, valjon van-e bennük valami komoly törekvés, avagy kongó üres lények, ugynevezett gigerlik.

Mert bizony sajnosan kell tapasztalunk, hogy ifjaink jó formán csak is e két elnevezés szerint osztályozhatók

Ezer meg ezer családban merül fel most a kérdés: mi legyen a fiuból? Vagyoni viszony, pártfogás, családi tradíciók mind figyelembe vétetnek, de sokszor a már már helyes irányu megállapodást az előítéletes ferde nézet teszi tönkre s egy csapással üti agyon, minek azután rendszerint a

jobb sorsra érdemes fiatal ember lesz áldozatává.

Szerencsétlen pályaválasztás által tömérdek szép remény foszlott széjjel: s hány fiatal ember jövője lett már az által semmivé!

A csak kevéssé is vagyonos polgári osztály többnyire papot és kisebb tisztviselőt óhajt látni fiaiban. Ezeknél ez a fő törekvés. Pedg mennyivel előnyösebb volna iparunk fejlődésére nézve. ha vagyonosabb iparos nemzedék állhatna elő.

A papi pályára irányuló törekvést, bármely vallásfelekezetenél is, értjük. Ott, aki tanulmányait befejezte, biztos, habár sokszor nem épen fényes anyagi jólétet szerez magának.

De midőn a tisztviselői, főleg a kisebb hivatalnoki pálya felé ösztönlik az iparos sarjadék, annak már kevésbbé látjuk be helyességét. A czifra nyomoruság sehol sem jelentkezik meztelenebbül, mint éppen a kisebb javadalmazásu tisztviselői osztálynál.

A középosztály gyermekeit úgy-

T Á R C Z A.

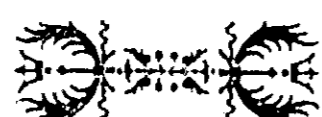
Ha te engem...

*Ha te engem úgy szeretnél,
Mint ahogy én téged,
Milyen boldog, milyen édes
Lenne ez az élet!*

*Gazdagságot, kincsét mástól
Dehogy irigyelnék,
Hogyha szemed reám vetné
Bőrös tekintetét!*

*A nagy világ aranyáért
Dehogy adnám oda.
Hogyha picziny cper ajkad
Engem csókolgatna!*

*Boldogságom, üdvösségem
Sohsem érne véget,
Hogyha te is úgy szeretnél,
Mint a hogy én téged!*
Labos Iván.

A fehér kőkereszt.

Elbeszélés. —

Ha te nyájas olvasó, Ágostonfalván kiszállasz és Baróth felé veszed az utadat a lassu Olt hidjánál egyéb nevezetes látnivalót hiába keressz. Valójában az a hid sem ér sokat, de a baróthiak mégis szeretik és azt tartják, hogy elég jó hid az annak az alamuszi, kanyargó, örvényes folyónak. Az országut mentén, hol bütykös, hol egyenes-oszlopok, porlepett csalánbokrok, tikkadozó számtövis maradnak hátra, s a szellővel kaczerkódó lenge pipacs hajladoz feléd. Amott eserepes fedelű, fehérre meszelt épület a domb oldalán, mellette ha jó szemed van megláthatod a magas keresztet is. Tedd meg most az egyszer az én kedvemért a jókora kerülőt és fordulj balra, a kocsis karomkodni fog és a szemedbe mondja igaz székely őszinteséggel, hogy „elég nagy bolondság elkanyarodni az igaz utról”, de én kárpótlásul a temető mellett elhaladva, megmutatok neked egy szép fehér kőkeresztet, alig három esztendeje, hogy oda állították. Egy szegény asszony pihen alatta, ki míg élt, még a tüzelő fat is hátán czipelte haza az er-

dőről. Elmondok egy olyan igénytelen történetet, minőt csak faluhelyen lehet komponálni, hol az emberek fantáziája lomha, de a vágya, reménye, szenvedélye épen olyan csapongó, mint a lármás élet népes piaczaín.

*

A fehér kőkeresztet Bartos Péter csináltatta az édes anyjának. A követ Brasóban vette, a kőfaragó valahonnan Kolozsvár környékéről vetődött oda, az aranyos irás rajta azt mondja:

„Édes anyám, pihenj az Urban.”
Ennek a Bartos Péternek nincs egyebe egy olyan roskatag házikónál, minőt eleget lét az ember minden tisztességes szegény faluban. Se kert, se pajta mellette, csupán az egyik oldalára vet dél-előtti árnyékot egy terebélyes szederfa. A gazdának még csak egy kukoricza földje sincs a határban. Az ingét a szomszédasszony mosogatja hol istennevében, hol egy-két garasért. Napszámba jár dolgozni, kérges tenyere jól megszorítja a kasza nyelét, mélyre vágja be a kapát, nagyokat markol, ha arat. Vasárnap templomba jár, templom után a mezőnek viszi utját és soha el nem mulasztja betérni a temetőbe mintha ott neki valakivel még leszámoln,

védékké, orvosokká, bírósági s megyei tiszviselőkké neveli s csak kivételesen tér el itt ott a családi tradícióktól.

Mint rendkívüli eset tűnik fel, ha a középosztály gyermeke a kereskedői pályára lép. Pedig nagyon óhajtott volna, ha a vagyonos középosztály tömegesebben keresné fel a kereskedői pályát és pedig főképen azért, mert kereskedelmünket teljesen magyarrá gyurná át, milyennek mai napság a legjobb akarat mellett sem mondhatjuk, legfeljebb csak az esetben, ha önmagunknak hizelegni akarnánk.

Pedig számtalan példa, tanúsítja hogy a középosztálynak kereskedői pályára lépett sarjadékai, éppen ezen osztályhoz tartozásuknál fogva, a kereskedő-világban kiváló szerepet visznek, s oly tekintélynek örvendenek, minőnek esetleges tradicionális életpályákon sohasem örvendettek volna.

Ugy gondoljuk, hogy néhány évtizednek le kell még zajlania, míg oda jutunk, hogy az egyes pályák iránt való előítélet még csirájában is kivész. Míg a középosztály gyermeke a gyógyszerészen is csak finomabb kiadása kalmárt lát, addig e téren nem fogunk vezérszerepet játszani s addig nem is lesz testestől magyar jellegűnek nevezhető hazai kereskedelmünk.

Hanem van egy pálya, melyet a polgári osztály gyermekének éppen úgy, mint a középosztály fiainak ha-

zafias kötelessége volna lehetőleg okkupálni.

Értjük a katonai pályát, illetve a császári és kir. hadsereg magyar ezredeinél, valamint a magy. kir. honvédségnél levő tiszti állásokat.

Intelligens fiatal embereink sehol, egyetlen pályán sem érik el azt, mit a katonai pályán.

A husz-huszonkét éves fiatal embernek már oly anyagi ellátása van a minőt hasonló korban kevés pályán és csak kivételesen érhetni el, s a mai időben a katonai pálya is éppen úgy kenyérkereseti pálya, mint bármely más.

Ez előnyös anyagi körülményen felül különben hazafias kötelességünk is volna okkupálni a tiszti helyeket.

Ne véljük azt, hogy ottan talán megszűnünk magyarok lenni. A hazánk fiaiból szervezett magyar ezredek most is, mint az előtt, mindenkor megtartották magyar jellegüket. A magyar szellem kiválólag megvan minden magyar ezredben; s a magyarság nem akadály abban hogy ott előre ne haladjanak fiaink. Ha kötelességeinket hűven teljesítjük, előrehaladásunk biztosítva van.

Egész lelkesedéssel ajánljuk ifjainknak a katonai pályát, s ismételjük, hogy ott is tört foglalni hazafias kötelességünk, főleg ha tudjuk azt, hogy legmagyarabb ezredek tisztségei is csak alig harmadrészen született magyarok.

valója volna. A nagy, erős legény leül a fehér kökeresztes sirdombra és jó hosszú ideig nézegeti az aranyos betűket, kitépi a burjánt az egyenletesen növő fű közül, akárcsak ültető leány volna. A szemébe áhítatos, imádáshoz hasonlító kifejezés löpözik. Mikor durva kezét reá teszi a keresztre, miatha bocsánatkérően reszketne az a kemény kéz.

Mikor az a jó öreg asszony élt, fiatal legény volt ő; haragos, indulatos, vakmerő legény, a ki a táncban ki nem faradt, a legénykedésben párjára nem akadt. A kőpeczi kőszőnbányába járt dolgozni, vadonat új bankókat rakott zsebre szombatonként. Odahaza tiszta, jó hú leves, nyájas anyai szó várta.

Egy-egy forintot letett az asztalra, lahana a lübbit, a nagyobb részt, a kőpecsiába vitte. Adtak erte muzsikaszót, palinkát, heti faradságot elfeledtető jókedvet.

A jó öreg asszony abból az egy-két forintból fizette a szegény ember adóját, lübbre aztan nem is jutott; néhány szót gyertyára, sóra mire. A huszárért, a betevő fület kenyérért eljárt mosni a patikarusékhöz, a papokhoz, Kendert tört, ka-

pált, zsáknak való durva vásznat szót. Telen zsugorgott a hideg házban, az erdőbe ment s a hó alól kaparta ki a megázott galyat, hatán elcipelte haza, hogy Péter fiának megzáríthassa az ingét, kimosott ruháját; főzhessen valami meleget a szegény fiúnak. Jart az esőben, sárban, hóban akárhányszor mezítláb. Köhögött, beesett az arca; de soha sem panaszkodott. Az a vénsőges vén imádságos könyv, melyet még boldogult édes anyjától kapott, tanúságot lehet róla, hogy gondolatban sem neheztelt fiára, hiszen azok a lapok viselték leginkább újjai nyomát és ernyedtek el a hosszas használattól, a melyen a »gyermekek«
ert való imádság állott.

Megmérhetően jószaga anyai szeretet!

Egyszer híre kerékelett a faluban, hogy Bartos Péter utana vetette magát a molnarnénak. Hiszen szabad volt, a menyecske fiatal, özvegy. Kinek mi baja reá.

Az az egy-két forint, mi eddig a keresményéből anyjának jutott, most másra kellett Péternek. Meg a munkaidőt is megtoldotta, hogy több bankóval jöjjön haza szombaton este.

(Folyt. köv.)

Magyar ezredek soha kétségbe nem vont magyar szellemét fokozni az intelligens magyar ifjuság van hivatalva az által, ha tömegesebben választja a katonai pályát, s ha a tiszti bojtra, mint egy éves önkéntes, nemcsak műkedvelésből törekszik, hanem a katonai pályát kenyérkereseti pályának is tekinti.

N—K.

H I R E K.

— Feltámadt püspök, Mint az »alaposan értesült«
»Szarvas és Vidéke«
írja, a helybeli főgymnasiumban az erettség vizsgálatoknál Melt. Szeberényi Gusztáv, bányakerületi ev püspök helyettesként Nl. Áchim Ádám békési főesperes elnökölt. (Vajjon mit szól ehhez az az »egyik orosházi lap«?)

— A »Békésmegyei Közönség«
legutóbbi száma egy hosszabb cikkben kedélyeskedik lapunk felett azon alkalomból, hogy ez a minap egy szerinte »irodalmi vadvárg«-nak nevezhető nyilttéri közleményt hozott. Ha a lapnak irodalmi szempontból komolyabb ellátás alá eső rovatairól lenne szó, talán készek lennénk polemika becsájkozni, de így, különben is meglehetősen lévén a »B-k-t«
ezen artatlan karutylásában nem zavarjuk meg.

— Tótkomlós közséje Julius Bán határozatot fog hozni a közséjnek Csanádmegyébe való bekebelezése iránt. A tótkomlósiak ezen lépésüket azzal indokolják hogy Csanádban kisebb az utadó és, hogy Békésmegye a költépitésre felveendő milios kölcsön tárgyalásánál közséjüket mellőzte. Csanád megye pedig Tótkomlós-nak szolgabírótságot s idővel járásbírótságot és adóhivatali ígér.

— Öcsöd község vámszedési jognak 10 évre való meghosszabítása iránt a vármegyéhez kérvényt nyújtott be. A kérvény legközelebb elintézés alá vétetik.

— Méhészeti előadás. V. Nagy Zsigmond az V. ik méhészeti kerület vándortanítója Julius hó 17-én a »Mehész Egyesület«
telepén délelőtt 8-11 óráig előadást tart.

— Megszűnt ipar. Balázs György lábas jóság kereskedési iparát felhagyott.

— Csarnok rovatunk folytatását térszűke miatt jövő számunkban hozzzuk.

— Megtagadott ipartestület. A kereskedelmi miniszter, tekintettel arra, hogy Kondoroson kevés az iparosok száma s hogy nincs garancia reá mászerint életképes testületet akár szellemileg, akár anyagi g fenntartani képesek legyenek, nem engedte meg, hogy Kondoroson ipartestület alakíttassék.

— Erdélyi forrás. Állott be azon bánügyben, a mely a mezővári vasúti pályavandaron f. hó 1-én követeltet el Voigel Pal helybeli lakos ellen s melyről olvasóinknak annak idején beszámoltunk. A fordulat egy véletlennek köszönhető. Volt ugyanis abban az időben, a mikor a bánügy folyóca a járásbírósg vizsgálati fogóságán tartotta az ottani kapitány hiva-

talnak egy toloncza, aki az ablakon keresztül véletlenül meglátta a magát Klein Ignácznak kiadó vizsgálati foglyot, a mikor ez éppen szokásszerű sétáját végezte és azt azonnal meg is ismerte mert vele egy ezredben szolgált. De ezen felfedezésével itt hallgatott s csak mikor Szolnokra tolonczolták, kérdezte meg az öt kísérő rendőrtől, hogy miért van Deutsch Simon befogva? s elbeszélte róla, hogy jól ismeri a katonaságtól, a hol sok baja volt neki. A kísérő rendőr a mint hazajött közölte a kapitánysággal ezen felfedezést s a tolonczot nyomban visszasürgönyözték Szolnokról s szembesítették az állítólagos Klein Ignáccsal, a ki daczára annak, hogy felismertették, elcinte konokul tagadott mindent, s csak midőn a katonaságnál viselt dolgai említették fel előtte s midőn a toloncz által bementett Deutsch Simon név a karjára tüvel szurkált D. S. betűvel észszévágott s midőn lefénképeztetés végett a gép elibe állították, rendült meg s vallotta be, hogy csakugyan Deutsch Simonnak hívják s többszörösen büntetve volt. A pályaudvaron elövelett merényletet azonban most is tagadja.

Érett! Országszerte üléseznek a kommissziók itélni a fölött: érett-e, vagy nem. Nem teherünk róla, de erről az aktuálról mindig eszünkbe jut Venyige Márton, dinnye-esősz ténykedése. Mikor valamelyik nénéni- vagy hugomasszony kimegy a dinya-földre, hat oda szól neki: Ugyan Márton bátyám, jöjjön kend, válogassuk ki a dinnyet. És Venyige Márton készséggel megy és tartja az érettségi vizsgálatot. Leguggol, hüvelyk-ujjával megnyomkodja a dinnye virágos végét, azután megkopogtatja a mutató-ujja hütykevel, vagy a bicskája fokával, ha elég kemény, úgy hogy ropog, vagy elég lágy hangot ad és azonfelől még a bajusza is meg van száradva, akkor kimondja a véleményét: érett; le is nyesszenti bicskájával az indáról. Vagy azt mondja: ez még tök, ezt hagyjuk még egy pár napra. Tudni kell ugyanis, hogy az éretlen dinnye: tök, de azért nem kell ám gondolni, hogy az érett tök: dinnye. Mikor a két tőru bizottság bevegezte az érettségi vizsgálatot Liszók a szolnoki bizottsággal megköszöni a Márton bátyám jóakarátát, még egy pár dinnyet is hagy ott neki kőstőlőba. Mintha bizony nem előbb megkóstolta volna a kolme, mintha bizony két órával előbb nem tartott volna előzetes érettségi vizsgálatot. Hanem azért emberseggel megköszöni, feladja a zsákot az Erzsök asszony nyakán. De minek is beszélni el ezt olyan körülményesen? Az a komi sző, mely ifjaink érettsége fölött tart vizsgálatot, nem esnal cunyi tekerőmat. Nem fogadja meg annyi oldalról az ifjat, mint Márton bátyánk a di nyet, nem vesz annyi körülményt figyelembe, hanem kiáltja az érettségi bizonyítványt. És ez a fő. Az em az a bizonyítvány, az jatsza a foztetpet az enderi életben Szü-

lettél. Hivatkozol rá, hogy vagy. Ez nem elég. Születési bizonyítvánnyal kell dokumentálnod. Meghaltál. Azt hiszed, van nyugtód, míg a halotti bizonyítványt meg nem szereztéd. És e két szélső bizonyítvány közt az életed tele van bizonyítvánnyal. Minden állapotot, minden változást az életben, bizonyítvánnyal kell kimutatnod. Be vagy oltva? Hadd lám az oltási bizonyítványt. Jártál iskolába? Elő az iskolai bizonyítvánnyal. Kell egészségi, betegségi, illetőségi, erkölcsi bizonyítvány. És így tovább. A bizonyítványok egész armádjára van szükséged. És ha egyiket sem tudod megszerezni, állittas ki magadnak szegénységi bizonyítványt, mert bizony nyomorult az életed. És így van a többek közt érettségi bizonyítvány is. Boldog az, aki megtudja szerezni. Boldog mert nem mindenkinek van, boldog mert, a ki dicsekszik vele 18-20 esztendő. És 18-20 esztendőnek lenni boldogság. Hiszen már az is mutatja, milyen boldog, hogy egy darab papirosnak, az érettségi bizonyítvánnyal is tud örülni. Örül is annak a bizonyítvánnyal, de ne azért, mert ez kinyitja előtted az újabb tudományok kapuját hanem azért, mert ez becsukja mögötled a régi iskola kapuját. Nyolcz esztendeig voltál ebbe a szellemi bízalóba befogva. Nyolcz esztendeig tömködtél beléd a tudományok kukoricáját, nem gondolva arra, megtudod-e emészteni vagy se. És hogy ki ne rázd magadból a drága magvat, adtak melléd korrepetitort. Boldog vagy, ha úgy nem jártál, mint a hizó lúd. Ha egyszer megszokta a tömést, nem tud magától enni. Éhen veszne a garnada mellett is. Boldog vagy, ha a szellemed nem hájasodott el. És ezután tudsz meg egy kisse föltrepiülni és a tudományok szabad mezején megtudod keresni a legalkalmasabb tápkulékot. Ha ezt meg tudod eszelekedni: érett vagy és akkor éljen az érettségi bizonyítvány.

-- Fegyvergyakorlat. Augusztus 24-én kezdődő 20 napi fegyvergyakorlatra városunkból a besabai hadkiegészítő parancsnokság által behivattak: Pollák Béla, Mikolay Lajos, Hronyecz Márton, Szin János, Palinkas István, Tomasoyszky Mihály, Lintauszki György, Csernak Mihály, Petrik Mihály, Bertok György, Csuka György, Frankó Pál, Molnar György, Brachua György, Boros Pál, Viszok Mihály, Peesanya Matyas, Abraham György, Szakács György, Komar Mihály.

A tarsulati leányiskolában a közvizsgálat holnap és holnapután fog megtartatni a következő sorrendben: Pénteken s 10 vallástani az összes növendékekkel hitfelekezetek szerint külön termekben. 16-12-ig az elemi osztályok d. u. 2-6-ig és Szombaton 8-12-ig valamint d. u. 2-6-ig a polgári osztályok vizsgálja.

A kolera Budapeston ismét kísért ugyanis f. hó 27-én két koleragyanus elhalálozástól irnak a városi lapok.

Megveszt estély. Felvo hó 27-én este nyári szinkorunkben mutatnak be művészetüket Kósi Jozsef, Narezis Gy. és Toltagi Adolf városi művészek. A közönség felvette esekely szamban jelent meg arénában, de a kik ott voltak egy kedélyesen feltöltött est emelével térhettek beza. Valóban bámulatos az a közöny, mellyel va-

rosunkban a fővárosból leránduló művészeket fogadják. Pedig örömmel kellene megragadnunk az alkalmat, a midőn valódi műélvezetre van kilátásuk.

Takarékos Háziasszonyok.

A Bécsi Párfimmerie Equitable

Családi szappanja

a Háztartásban a legjobb és legolcsóbb

melyről már a legelső próba vételnél meggyőződhetni, egy hat nagydarabot

tartalmazó doboz ára 40 kr.

Kizárólagos főraktár.

Besenczky Kálmán

vánon, divat és rövidaru üzletében.

SZARVASON.

Irodalom és művészet.

A *„Mi Otthonunk”* f. hó 24-iki száma a következő tartalommal jelent meg. 1. Isten. (Költemény.) Dingha Sándortól. 2. A magyarországi ág. hitv. ev. keresztyén egyház alkotmánya. (IV.) Gaal Mihálytól. 3. A fehér kökereszt. Gaal Mózesztől. 4. Nem akar égni. (Kép.) Hellmer F. festménye. 5. Elbeszélések a magyarhoni protestánsok üldöztetése szomorú korszakából. IV. A rimaszombai hős polgárnok. Hörk Józseftől. 9. Mindenféle. 7. Fejtörő. A kitünően szerkesztett protestáns családi lapot olvasóink figyelmébe a legmelegebben ajánljuk.

Szerkesztői üzenetek.

F. G. Nem közö helyő.

K. L. Kondoros. Az igért közleményt várjuk.

Vasuti menetrend.

Május 1-től kezdve a m kir. államvasutak menetredjében változás állott be. Az új menetrend szerint városunkban a következő vonatok közlekednek:

Szarvas-Mezőtár.

7415. 7411. 7413.

Szarvas 8:15. 9:33. 1:55.

Mező-Tár 1:35. 10:19. 2:41.

Mezőtár-Szarvas.

7418. 7412. 7414.

Mező-Tár 7:17. 12:35. 4:58.

Szarvas 8:33. 1:21. 5:44.

Felölős szerkesztő: Mihályi József

Főmunkatárs: Epstein Miklós.